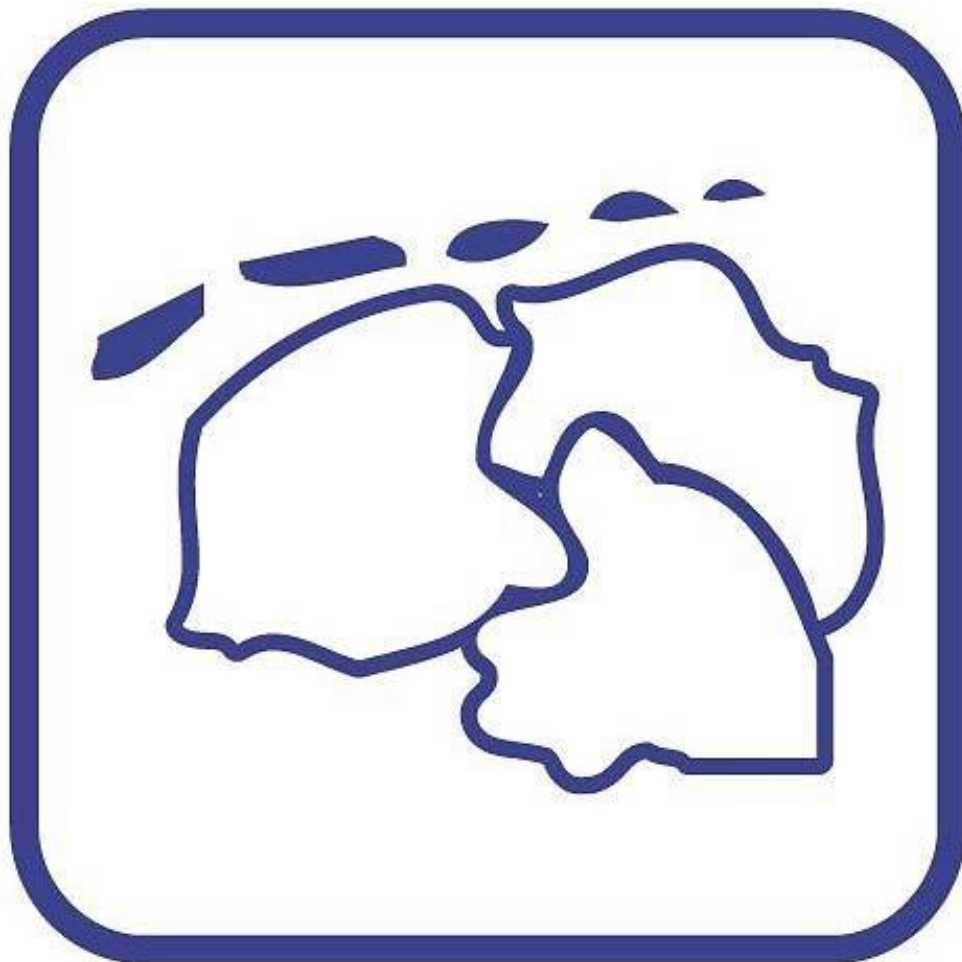

Jaarverslag 2019

Regionaal Beleidsplan Veiligheid 2019

Noord-Nederland

Voorwoord

Voor u ligt het zevende jaarverslag over de voortgang op de afspraken uit het Regionaal Beleidsplan Veiligheid Noord-Nederland. In dit jaarverslag beschrijven we onze gezamenlijke inspanningen op de prioriteiten en ambities uit het Regionaal Beleidsplan Noord-Nederland van het jaar 2019. Het verslag is samengesteld op basis van input van alle gemeenten, het Openbaar Ministerie Noord-Nederland en de politie Noord-Nederland.

We doen hier verslag van het jaar 2019, dat kan worden beschouwd als een tussenjaar. Het Regionaal Beleidsplan Noord-Nederland 2019 bevat dezelfde onderwerpen en ambities als het meerjaren Regionaal Beleidsplan 2015-2018. Dit was een bewuste keuze, omdat we zo de nieuwe gemeenteraden, die na de gemeentelijke herindelingen in de provincies Fryslân en Groningen zijn gevormd, in de gelegenheid stelden om invloed uit te oefenen op het nieuwe regionale meerjarenbeleid. Het nieuwe meerjaren beleidsplan over de periode 2020-2023 is inmiddels in november 2019 vastgesteld.

We blikken terug op onze vijf prioriteiten jeugd en veiligheid, geweld, woninginbraken, grootschalige incidenten en evenementen en georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit. Per prioriteit geven we een toelichting op de concrete afspraken met waar nodig een cijfermatige onderbouwing. Daarnaast kijken we terug op landelijke veiligheidsthema's en de voor 2019 actuele ontwikkelingen, zoals eerder benoemd in het Regionaal Beleidsplan.

De veiligheidssituaties per gemeente in Noord-Nederland lopen uiteen. Zo zijn er gemeenten op de Waddeneilanden, stedelijke gemeenten en gemeenten met vooral een plattelandskarakter. Terugkijkend, is één van de constateringen dat we de ingezette lijn om dat wat lokaal kan, lokaal te doen en dat wat regionaal beter kan samen op te pakken, hebben weten vast te houden. Er is intensieve samenwerking tussen gemeenten, het Openbaar Ministerie en de politie. Ook de integrale samenwerking op het gebied van het tegengaan van georganiseerde criminaliteit heeft zich in 2019 nog verder ontwikkeld. Er zijn met inzet van ons samenwerkingsverband RIEC Noord intensiveringstrajecten in gang gezet om de aanpak van ondermijning structureel naar een hoger niveau te brengen. Hiernaast worden de samenwerkingspartners ondersteund in integrale casuïstiek. Op deze manier realiseren we op regionaal niveau samen een stevige, bestuurlijke en integrale aanpak van ondermijnende en georganiseerde criminaliteit.

We gaan verder met het vormgeven van goede politiezorg in samenspraak met het lokaal gezag. Het is van belang, dat we ook in tijden waarin er veel op ons af komt, aandacht blijven houden voor doorontwikkeling en intensivering van de aanpak van ondermijningscriminaliteit, de beleidsprioriteiten en het oplossen van lokale veiligheidsproblemen.

Koen Schuiling,
Regio burgemeester

Diederik Greive,
Hoofdofficier van Justitie

Gery Veldhuis,
Politiechef

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Hoofdstuk 1. Prioriteiten uit het Regionaal Beleidsplan 2019	5
1.1 Jeugd en veiligheid	5
1.2 Geweld	7
1.3 Woninginbraken	9
1.4 Grootschalige incidenten en evenementen	10
1.5 Ondernijning	12
Hoofdstuk 2. Onderwerpen uit 2019 met extra aandacht	14
2.1 Alcohol- en drugsgebruik en sociale problematiek	14
2.2 Slachtoffer centraal	14
2.3 Persoonsgerichte aanpak	15
Hoofdstuk 3. Landelijke veiligheidsthema's & actuele ontwikkelingen	16
3.1 Cybercrime	16
3.2 Terrorisme, extremisme en radicalisering	16
3.3 Personen met verward gedrag	17
3.4 Windparken	18
3.5 Aardbevingsproblematiek	18
3.6 Actuele ontwikkelingen	19
Bijlage 1. Cijfers politie	20

Lijst met afkortingen

AIVD	Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst
APV	Algemeen Plaatselijke Verordening
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
CSV	Crimineel Samenwerkingsverband
CTER	Contra Terrorisme, Extremisme en Radicalisering
DRIO	Dienst Regionale Informatie Organisatie (politie)
EMMA	European Money Mule Action
GGD	Gemeentelijke gezondheidsdienst, Gemeentelijke geneeskundige dienst, Geneeskundige gezondheidsdienst, Gemeenschappelijke gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GTPA	Geweld Tegen Politie Ambtenaren
IOB	Integrale Ondernijmingsbeeld
IVZ	Integrale Veiligheidszorg
KNVB	Koninklijke Nederlandse Voetbalbond
LEC EGG	Landelijk Expertise Centrum Eergerelateerd Geweld
LKHA	Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating
MDA++	Multi Disciplinaire Aanpak
OM	Openbaar Ministerie
OMG	Outlaw Motorcycle Gang
PGA	Persoonsgerichte aanpak
PTSS	Post-traumatisch Stress Syndroom
RBPO	Regionaal Bestuurlijk Politieoverleg Noord-Nederland
RIEC	Regionaal Informatie- en Expertisecentrum
SGBO	Staf Grootschalig en Bijzonder Optreden (politie)
SHN	Slachtofferhulp Nederland
TBKK	Team Bestrijding Kinderporno Kindersekstoerisme
TOOI	Team Openbare Orde Inlichtingen (politie)
VPT	Veilige Publieke Taak
Wet Bibob	Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
Wvggz	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg
XTC	Ecstasy (drug)

Hoofdstuk 1. Prioriteiten uit het Regionaal Beleidsplan 2019

1.1 Jeugd en veiligheid

Ambitie:

Kinderen moeten veilig op kunnen groeien. Iedere betrokkene (van ouder tot professional) neemt daarvoor verantwoordelijkheid vanuit zijn/haar rol.

Door een gezamenlijke preventieve aanpak wordt voorkomen dat jongeren ernstige overlast veroorzaken en doorgroeien naar een criminele carrière. Daar waar al sprake is van ernstige overlast en/of criminaliteit, wordt dit door een sluitende ketenaanpak effectief aangepakt.

Door een preventieve aanpak op het gebied van veilig internetgebruik zijn jongeren en hun ouders zich bewust van de risico's van internetgebruik en daardoor weerbaar.

Beeld

Het aantal bij de politie geregistreerde meldingen van overlast door jeugdigen laat een daling zien. Deze daling zou het gevolg kunnen zijn van een verplaatsing van criminaliteit van de straat naar de digitale wereld. De opkomst van de smartphone en de populariteit van social media, die de vrijetijdsbesteding van jongeren hebben veranderd, lijken hier mede debet aan te zijn. Ook een andere afdoening kan een daling veroorzaken: hierdoor komen (vooral kleinere) zaken als winkeldiefstal niet meer (of in mindere mate) bij het OM. Andere verklaringen zijn mogelijk de positieve gevolgen van preventief jeugdbeleid, zoals het tegengaan van alcoholgebruik onder jongeren en de inzet op het voorkomen van voortijdig schoolverlaten.

Met www.vraaghetdepolitie.nl wordt ingespeeld op de populariteit van social media. Op deze site staat informatie over onderwerpen als: pesten, internetoplichting, alcohol, drugs en vuurwerk en de risico's daarvan. Ook is er de mogelijkheid om te chatten, een manier die aansluit bij de doelgroep. Er is dan ook veelvuldig contact met jongeren. De partners in de ketenaanpak zoeken actief naar manieren om een veilig gebruik van het internet te stimuleren.

Tabel 1. Aantal meldingen overlast jeugd in de eenheid Noord-Nederland in de periode 2016-2019, uitgesplitst naar district

Aantal meldingen Overlast door jeugd				
	Aantal meldingen			
	2016	2017	2018	2019
District Fryslân	3.902	3.792	3.994	3.497
District Groningen	2.548	2.948	2.818	2.539
District Drenthe	2.128	2.583	2.675	2.326
Totaal eenheid Noord-Nederland	8.578	9.323	9.487	8.362

Bron: BVI, 2020

In 2019 werden we in Noord-Nederland wel opgeschrikt door enkele geweldsincidenten tussen of door jongeren. Deze incidenten vragen om duiding en een aanpak. In Fryslân wordt een groep kwetsbare jongeren aangepakt die diverse delicten op hun conto hebben; ook een dergelijke groep in Groningen krijgt een aanpak.

Tabel 2. Aantal (jeugdige) verdachten in de eenheid Noord-Nederland in de periode 2016-2019, uitgesplitst naar leeftijdscategorie

Aantal jeugdige verdachten en totaal aantal verdachten (alle leeftijden)				
Jeugdige verdachten	Aantal verdachten			
	2016	2017	2018	2019
0 t/m 11 jaar	70	70	81	32
12 t/m 17 jaar	4.470	4.434	4.289	4.247
18 t/m 22 jaar	6.389	6.202	5.520	5.322
Totaal aantal verdachten (alle leeftijden)	34.668	33.977	32.022	29.184

Bron: BVH, 2020

Ketenaanpak individuele jeugd en jongerengroepen

In 2017 is een integrale aanpak problematische jeugdgroepen aangedragen om te implementeren. Met deze methodiek ontstaat een verbeterde gezamenlijke beeldvorming en zijn er effectieve interventies op groep-, domein- en persoonsniveau. Onderdeel daarvan is de landelijke PlusMinMee methodiek voor problematische jeugdgroepen. Strafrecht is in veel gevallen immers niet de meest effectieve oplossing voor veel van deze problemen.

Enkele gemeenten hebben gewerkt met de ketenaanpak en zijn daarover erg tevreden. Zo zijn ten eerste de lijnen met de samenwerkende partners kort en goed. Ten tweede helpt de methode inzicht te krijgen in de dynamiek van jeugdgroepen en het bepalen welke interventies zinvol zijn. Ten derde is er groeps- en persoonsgerichte aandacht voor de problemen en de zorg daarbij.

Een nadeel is wel, dat de aanpak kostenintensief is en daarmee een groot beroep doet op de politiecapaciteit. Het daadwerkelijk met de methodiek aan de slag gaan, kan dan ook botsen met andere prioriteiten.

Zoals bekend maken veel jongeren gebruik van onder andere social media; zo ook overlastgevende jeugd. Een gemeente legt via social media contact met jongeren uit een overlastgevende groep, om zo in gesprek te raken en invloed uit te oefenen op hun gedrag. Daarnaast hebben sommige gemeenten cursussen gegeven over het veilige gebruik van het internet op scholen.

Door social media worden jongeren(groepen) wel steeds minder zichtbaar in het openbare leven/fysieke wereld.

Middelengebruik door jeugd

Gemeenten gaan het alcoholgebruik van jeugdigen tegen door gebruik te maken van de reguliere preventie en handavingsplannen. Gemeentelijke toezichthouders geven voorlichting en voeren controles uit in Horecabedrijven en supermarkten. Ook externe bedrijven doen dit; veelal met 'mystery kids' of 'mystery guests'. Sommige gemeenten houden éénmalig een controle, andere doen dit structureel en weer andere voeren het aantal controles in het hoogseizoen op. Ook een communicatiecampagne is hier onderdeel van. Een van de gemeenten heeft camerabeelden laten maken van dronken jongeren en deze aan hen terug laten zien (project Bodycam; jezelf dronken zien). Natuurlijk houden de gemeenten ook oog voor combinatiegebruik van alcohol met drugs.

In 2019 werd het gebruik van lachgas zowel landelijk als in veel gemeenten in Noord-Nederland een (politiek) gespreksonderwerp. Over het tegengaan van recreatief gebruik van lachgas is in het RBPO al veel kennis gedeeld om zicht te geven op handelingsperspectieven. De verkoop en het gebruik ervan in Nederland neemt toe, soms met overlast tot gevolg. In meerdere overleggen (driehoeken, RBPO etc.) wordt dit onderkend; ook in de media wordt er aandacht aan besteed. Aan het gebruik van lachgas zijn verschillende risico's verbonden, zoals gezondheidsrisico's, overlast en verkeersincidenten. Ook het bewaren en het vervoeren van het gas brengt risico's met zich mee.

1.2 Geweld

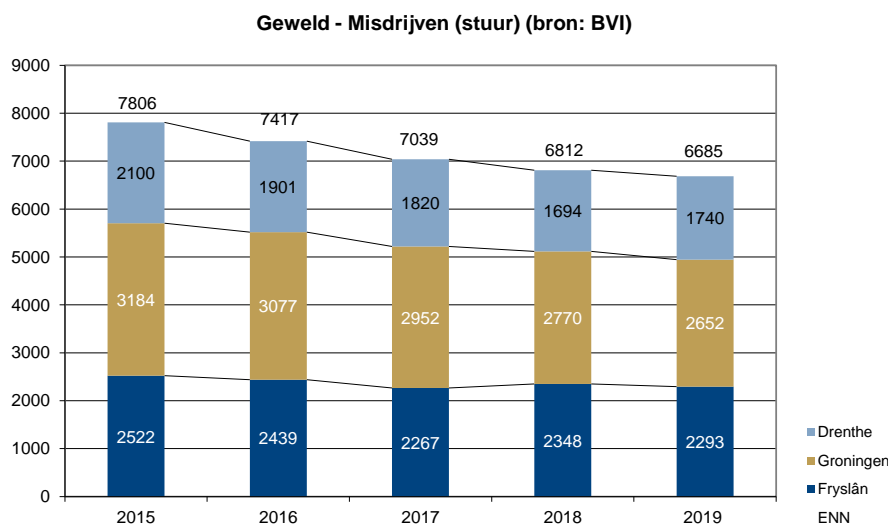
Ambitie:

Geweld accepteren we niet. Onze aanpak richt zich op het realiseren van een daling van het aantal geweldsmisdrijven en op het vergroten van de pakkans van daders. Als basis voor een effectieve integrale aanpak hebben we een gezamenlijk beeld van aantallen, probleemgebieden, oorzaken en effecten van maatregelen.

Beeld

Net als in voorgaande jaren is ook in 2019 het aantal geregistreerde geweldsmisdrijven in de eenheid gedaald, zo blijkt uit cijfers van de politie.

Figuur 1. Aantal geregistreerde geweldsmisdrijven in de eenheid Noord-Nederland in de periode 2015-2019, uitgesplitst naar district

Bron: BVH, 2020

Uitgaansgeweld

De aanwezigheid van Horeca bepaalt doorgaans de aanpak van uitgaansgeweld. Het gemeentelijk beleid is gericht op samenwerking met Horecaondernemers en andere partijen, doorgaans op basis van convenanten. Ook gebruiken gemeenten diverse maatregelen zoals Horecaverboden, cameratoezicht, de inzet van een stadsmarinier, gebiedsontzeggingen en uiteenlopende andere bestuurlijke maatregelen. De politie sluit op verschillende manieren aan bij de samenwerking: van wijkagent tot speciaal ingerichte teams. Ook gemeentelijke handhavers vervullen een belangrijke rol.

Kindermishandeling

De politie heeft sinds 2018 een eigen Frontoffice Kindermishandeling. Deze Frontoffice heeft in 2019 een beter zicht gekregen op meldingen en signalen van kindermishandeling. De Frontoffice werkt nauw samen met het OM en Veilig Thuis, zodat het hulpverlenings- en het strafrechtelijke traject goed op elkaar worden afgestemd.

Huiselijk geweld

Bij een kwart van alle geweldsmisdrijven gaat het om huiselijk geweld. Gemeenten hebben in de laatste jaren duidelijke verantwoordelijkheden gekregen en hanteren vrijwel allemaal een integrale aanpak

die veelal bij de Veiligheidshuizen is belegd. De aangiftebereidheid bij huiselijk geweld lijkt af te nemen. Ook neemt het aantal huisverboden af. De oorzaak hiervan is nog onbekend. In Groningen is in 2019 besloten een pilot uit te voeren waarbij tal van ketenpartners samenwerken in een specialistisch kernteam in geval van complexe en structurele casuïstiek van huiselijk geweld.

In Fryslân werken sinds 2018 Veilig Thuis, de politie, het Openbaar Ministerie, Medisch Centrum Leeuwarden, GGZ Friesland, Fier en Verslavingszorg Noord Nederland samen in de Multi Disciplinaire Aanpak (MDA++). Dit is een samenwerkingsverband voor intensieve gezinshulp en integrale aanpak van ernstig, acuut en langdurig huiselijk geweld, seksueel geweld en kindermishandeling. Het aantal 'hermeldingen' lijkt bij deze aanpak flink lager dan bij andere werkwijzen.

Eergerelateerd geweld

Met het (dreigen met) geweld (tegen voornamelijk vrouwen) wordt ofwel een familielid weerhouden van 'misstappen' die aantasting van de familie-eer kunnen veroorzaken; dan wel de eer hersteld. We noemen deze vorm 'eengerelateerd geweld'. Naast bedreiging en mishandeling vallen hier ook onder: geestelijke druk en controle, moord, verstoting, huwelijksdwang of achterlating, vrouwelijke genitale verminking en gedwongen isolement.

Sinds 1 januari 2015 adviseert het Landelijk knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating (LKHA) Veilig Thuis en andere hulpverleners en is aanspreekpunt voor het ministerie van Buitenlandse Zaken voor slachtoffers die in het buitenland zijn. Het Landelijk Expertise Centrum Eengerelateerd Geweld (LEC EGG) is namens de politie het aanspreekpunt voor LKHA.

In 2019 werden in de eenheid Noord-Nederland na screening en inhoudelijke beoordeling 83 eengerelateerd geweldzaken ingeschreven. De verwachting is dat in de politiecijfers alleen het topje van de ijsberg te zien is. Reden hiervoor is dat professionals eergeweld nog niet altijd herkennen en slachtoffers er liever niet over praten, o.a. omdat de familie van het slachtoffer het (dreigen met) geweld, goedkeurt of er zelfs actief aan meewerkt. Extreem huiselijk geweld wordt echter in alle culturen vaak afgekeurd. Er is blijvende aandacht voor scholing en consultatie van hulpverleners.

Stalking

Op 9 oktober jl. publiceerde de inspectie van Justitie en Veiligheid de uitkomsten van haar onderzoek naar de dood op de 16-jarige Humeyra die vorig jaar door haar ex-vriend om het leven werd gebracht. Een van de conclusies was dat de aanpak door betrokken organisaties ernstig tekort heeft geschoten. In 2019 heeft de politie Noord-Nederland een audit gehouden naar de mate waarop de aanpak van (ex-partner)stalking daadwerkelijk geïmplementeerd was. Uit de audit bleek dat er op dit gebied al veel is gebeurd, maar dat op een aantal punten nog verbeterlagen te maken zijn. Hier zijn heel concrete aanbevelingen voor gedaan, waarvan de meeste ook in gang gezet zijn. Naar aanleiding van het rapport Humeyra kijkt de eenheid welke concrete punten in de samenwerking en afstemming met o.a. de Reclassering, Slachtofferhulp, de politie, het OM, het Veiligheidshuis, de gemeenten nog verdere aanscherping behoeven.

Geweld tegen medewerkers met een publieke taak

Het voorkomen van geweld tegen medewerkers met een publieke taak heeft ook vorig jaar weer veel aandacht gekregen. En dat is ook nodig, zo blijkt uit onderstaande grafieken¹. Vrijwel alle gemeenten zijn zich bewust van het belang van een veilige publieke taak (VPT). Dat uit zich in het stimuleren van aangiftebereidheid en het verbeteren van interne procedures en in communicatie.

De politie biedt haar medewerkers juridische ondersteuning en verschillende vormen van (na)zorg aan. De casemanager Geweld tegen politieambtenaren (GTPA) speelt hierin een sleutelrol: deze begeleidt en ondersteunt de betreffende medewerker, coördineert acties en bewaakt het juridische proces.

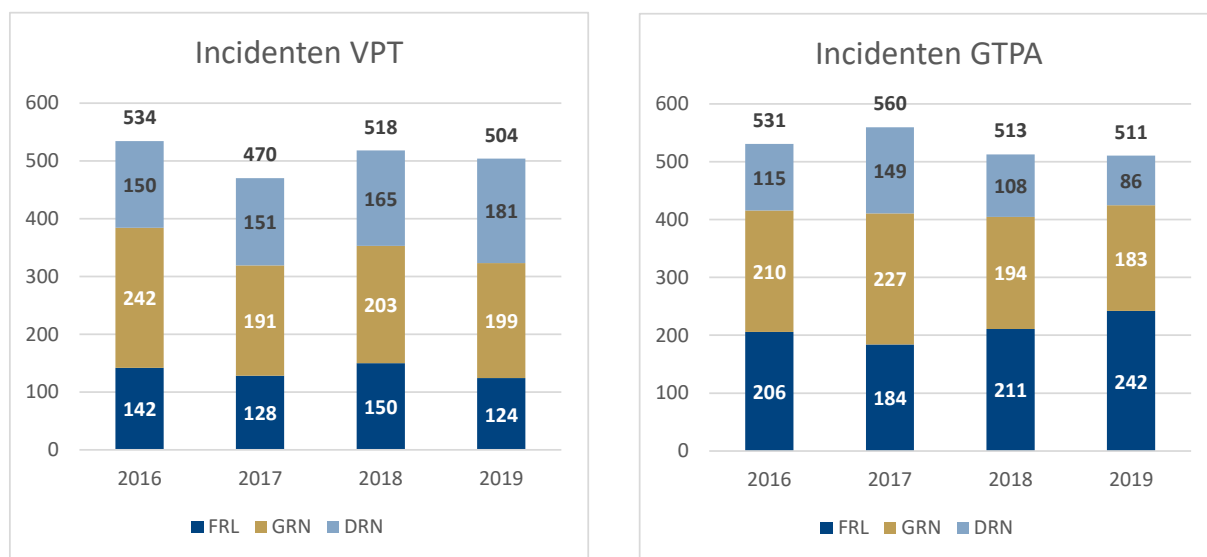
¹ NB: in de genoemde grafieken maakt het aantal gevallen van geweld tegen politieambtenaren (GTPA) geen onderdeel uit van het aantal gevallen van geweld tegen medewerkers met een publieke taak (VPT).

Naast de casemanager die vooral de individuele medewerker bijstaat, bestaat er ook een Team Veilig en Gezond werken. Dit team richt zich op het behouden en bevorderen van de duurzame inzetbaarheid en weerbaarheid van (alle) medewerkers en daarmee het voorkomen van uitval. Iedere regionale politie-eenheid heeft vanuit het politiedienstencentrum een dergelijk team. Het bestaat onder andere uit arbeidsdeskundigen, psychologen, bedrijfsmaatschappelijk werkers, bedrijfsartsen, zorgregisseurs, casemanagers PTSS, schade en GTPA. Het team kan aanvullend werken op wat een casemanager incidenteel tegenkomt.

Figuur 2. Het verloop van het aantal incidenten VPT (links) en GTPA (rechts) in de eenheid Noord-Nederland in de periode 2016-2019, uitgesplitst naar district

Bron: BVH, 2020

1.3 Woninginbraken

Ambitie:

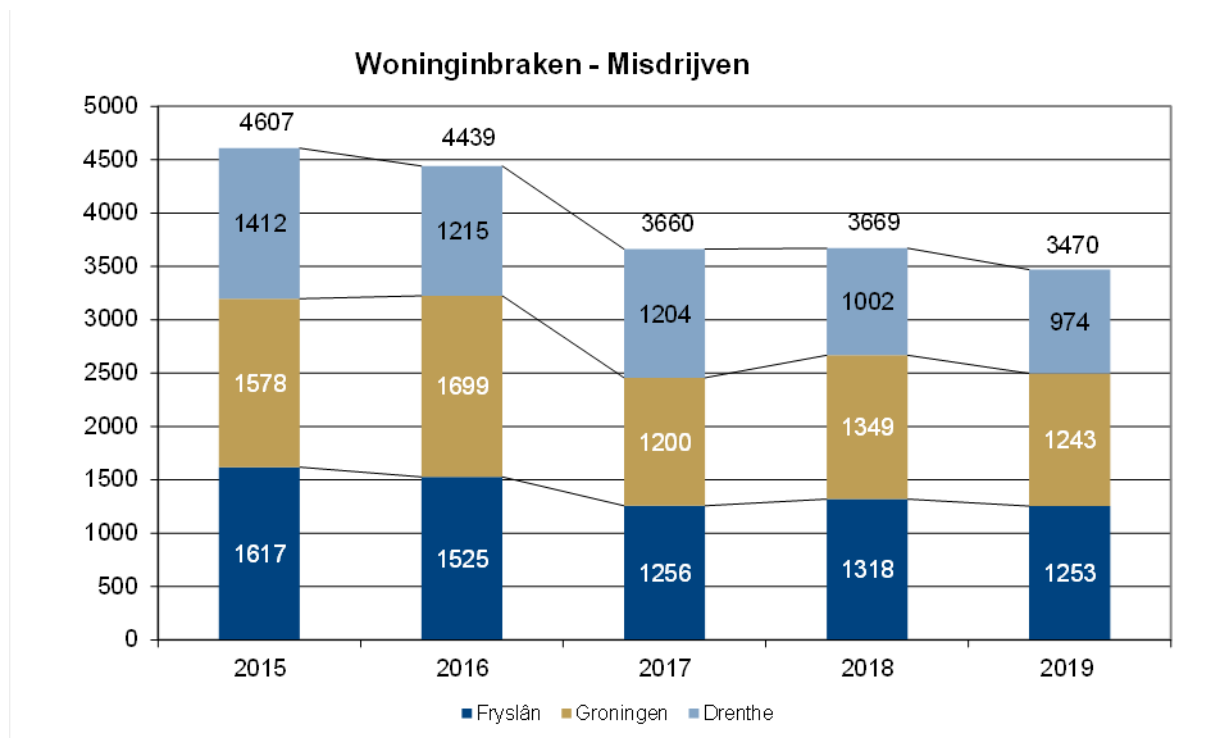
Onze inzet is er op gericht om via zowel preventieve als repressieve acties een vermindering van woningbraken te realiseren. Als basis voor een effectieve integrale aanpak hebben we een gezamenlijk beeld van aantallen, probleemgebieden, oorzaken en effecten van maatregelen.

Beeld

De aanpak van woninginbraken verloopt in Noord-Nederland nog steeds succesvol. Het aantal geregistreerde woninginbraken in de drie provincies samen is met 3.470 licht gedaald vergeleken met 2018. Veel gemeenten zetten een grote diversiteit aan maatregelen in, die onderling vaak grote overeenkomsten vertonen. Met actieve voorlichting aan bewoners (verstrekken van folders, informatiebijeenkomsten, het inzetten van social media en preventieve controles bij bewoners thuis) wordt sterk ingezet op bewustwording van de eigen verantwoordelijkheid, beschikbare preventiemiddelen en de impact van een inbraak. De "week van de veiligheid" (begin oktober 2019), was voor een aantal gemeenten een mooie gelegenheid om extra aandacht te vragen voor preventie maatregelen. In twee gemeenten is eind 2019 een pilot gestart, waarbij via straf- en bestuursrecht wordt opgetreden tegen het vervoeren van inbrekerswerktuigen. Beide handhavingsinstrumenten versterken elkaar hierin. Indien deze pilot de gewenste resultaten geeft, kan dit handhavingsmiddel bij meerdere basisteams en gemeenten worden ingevoerd.

Figuur 3. Aantal geregistreerde misdrijven woninginbraken in de eenheid Noord-Nederland in de periode 2015-2019, uitgesplitst naar district

Bron: BVH, 2020

Digitaal Opkoop Register (DOR)

Steeds meer gemeenten hebben zich aangesloten op het Digitaal Opkoop Register (DOR). De controle in het DOR wordt verschillend uitgevoerd. In ieder geval wordt in een aantal Drentse gemeenten bekeken hoe het DOR een rol kan spelen in de aanpak van ondermijning.

Preventietruck

In 2018 is de preventietruck overgegaan van de noordelijke gemeenten naar de politie. Deze is in 2019 dan ook breder ingezet: voor het vergroten van de bewustwording over cybercrimes en digitale criminaliteit en als rijdend politiebureau tijdens demonstraties, festivals, onderzoek op de plaats delict e.d. Desalniettemin is deze nog steeds beschikbaar voor preventiedoeleinden.

1.4 Grootschalige incidenten en evenementen

Ambitie:

Onze gezamenlijke inzet is gericht op een goede voorbereiding van risicovolle en grootschalige evenementen, het verminderen van politie-inzet en een adequate reactie op onveiligheid en calamiteiten. Dit betekent alertheid en paraatheid op momenten die er toe doen.

Evenementen

Landelijke ontwikkelingen en een hoger aantal grote evenementen zijn meer capaciteit gaan vragen van de politie. De leden van de driehoeken constateren meer en meer dat de beschikbare politiecapaciteit hiervoor beperkter zal zijn dan voorheen. Het gevolg is, dat het bevoegd gezag keuzes heeft gemaakt en nog zal moeten maken in het toestaan van het aantal grote evenementen. Bovendien leidt

dit ertoe dat er meer en hogere eisen worden gesteld aan organisatoren voor het zelf beveiligen van het evenement.

De uitdaging is om steeds te zoeken naar een balans tussen het organiseren van evenementen enerzijds en de inzet van de politie anderzijds. Een hulpmiddel is de evenementenkalender, waarop de grotere evenementen staan en de gevraagde inzet van de politie hierbij. Daarmee kunnen vroegtijdig knelpunten in de inzet worden gesignaleerd. Een voorbeeld daarvan is de afstemming met de KNVB over het voorkomen van twee (of meer) risico-voetbalwedstrijden tegelijkertijd.

Basisteams en gemeenten stemmen lokaal goed af met de ketenpartners en men weet elkaar goed te vinden. De voorbereiding is multidisciplinair en integraal met Veiligheidspartners. De advisering en voorbereiding van evenementen is qua werkwijze in de gemeenten (nog) verschillend georganiseerd: in de samenwerking met de veiligheidsregio's, maar ook in de afstemming over de planning van evenementen tussen verschillende gemeenten of op het niveau van de eenheid.

Op basis van een integrale risicoanalyse bepalen de betrokken instanties welke maatregelen noodzakelijk zijn en welke inzet van hulpdiensten daarbij hoort. Daarbij zijn afgelopen jaren steeds meer maatregelen genomen in het kader van Contra Terrorisme, Extremisme en Radicalisering (CTER), zoals inrij-beperkende maatregelen. Ook in 2019, zoals bijvoorbeeld bij de TT in Assen en Koningsdag in de grotere steden.

Bij risicovolle evenementen of die met grote bezoekersaantallen, kijken de politie en de gemeente daarnaast naar 'crowd control' en – steeds vaker – naar de inrichting van multidisciplinaire veiligheidsteams. In deze veiligheidsteams spelen IVZ-adviseurs van de gemeente een steeds grotere rol (regie), waarbij zij worden toegerust door o.a. 'crowd risk' trainingen. Tijdens het TT Festival 2019 is er geïnvesteerd in nieuwe vormen van 'crowd control', bijvoorbeeld apps op het gebied van veiligheid en communicatie en daarnaast in mobiele cameratoezicht en is er een pilot gedraaid met drones.

Waar nodig worden bij de politie Staven Grootschalig en Bijzonder Optreden (SGB0) ingesteld en zien we dat sturing door de driehoeken steviger wordt. Veiligheidspartners werken tijdens evenementen samen om snel in te kunnen grijpen bij (dreigende) calamiteiten. In de voorbereiding worden diverse scenario's multidisciplinair uitgewerkt en door de korte lijnen kan spoedig en daadkrachtig worden bijgestuurd indien de situatie daarom vraagt. Ook bijvoorbeeld het houden van 'doorleefsessies' voorafgaand aan het evenement, heeft daarin goed gewerkt. Hierbij kunnen waar nodig de rollen, taken en verantwoordelijkheden worden aangescherpt en eventuele verbeteringen worden aangebracht in de organisatie en aansturing.

Mede door deze intensieve afstemming verlopen deze omvangrijke evenementen succesvol en zonder grote incidenten of verstoringen.

Demonstraties en betogingen

In het Noorden zien we in 2019 een toename van het aantal betogingen. Voorbeelden zijn demonstraties tegen de plaatsing van grootschalige windmolenparken (zie §3.4) en tegen de (gevolgen van de) gasproblematiek (zie §3.5). Ook de betoging van Code Rood in augustus 2019, de 'Zwarte Pieten-discussie' bij de intocht van Sinterklaas en de boerenprotesten zorgden voor veel (politie-)inzet; zowel in de voorbereiding als bij de protesten zelf. Hierdoor komt de beschikbare inzet voor andere evenementen en politietaken steeds meer onder druk te staan.

Alcohol en evenementen

Bij evenementen, maar ook in bredere zin, is (het voorkomen van) het overmatig gebruik van alcohol – en het gebruik van alcohol door jongeren in het bijzonder – een belangrijk aandachtspunt voor gemeenten en de politie. In de meeste gemeenten zijn Buitengewone Opsporingsambtenaren (BOA) aangesteld of ingehuurd, specifiek voor de inzet bij Horeca en evenementen. Gemeenten controleren hier actief, maar de inzet en prioritering verschilt wel. De nadruk ligt veelal op het schenken van alcohol aan jongeren jonger dan 18 jaar.

1.5 Ondermijning

Ambitie:

We zullen ons in Noord-Nederland voornamelijk richten op:

- Signalen uit het Nationaal Dreigingsbeeld: aanpak drugscriminaliteit, witwassen/vastgoed, mensenhandel en –smokkel, fraude en milieucriminaliteit. Op deze terreinen wordt zowel landelijk als regionaal geïnvesteerd.
- Regionaal bepaalde prioriteiten: aanpak OMG en vrijplaatsen.
- Integrale aanpak van de bovenkant van de HIC (georganiseerde vermogenscriminaliteit/zware overvallen).

Regionaal Informatie en Expertise Centrum

Om op te treden tegen ondermijning is een georganiseerde overheid noodzakelijk, evenals het verkrijgen van een goed inzicht in welke ondermijnende criminaliteit zich voordoet in een bepaald gebied. In 2019 zijn onder regie van het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) en onder gezag van de driehoeken tal van zogeheten Integrale Ondermijningsbeelden opgeleverd (IOB's). In veel gemeenten is in 2019 gewerkt aan de opvolging van de aanbevelingen uit de IOB's. Deze opvolging varieert van het maken van concrete plannen van aanpak en uitvoeringsplannen tot de daadwerkelijke uitvoering daarvan. In 2019 werd ook verder gewerkt aan een integrale aanpak van de havenproblematiek in Nederland en het verbeteren van de informatiepositie daarin.

In het verslagjaar hebben gemeenten diverse bestuurlijke maatregelen getroffen in de aanpak van georganiseerde criminaliteit. Dit varieert van bestuurlijke waarschuwingen en branche-scans tot integrale handhavingscontroles en sluiting van panden. Een aantal gemeenten neemt ook preventieve maatregelen, zoals het geven van preventie- en signaleringsadviezen aan het lokale bedrijfsleven, bewustwordingstrainingen voor gemeenteambtenaren en publiekscampagnes voor inwoners. De meeste gemeenten werken daarnaast met de Wet Bibob, op grond waarvan vergunningen zijn geweigerd of adviezen bij het landelijke Bureau Bibob zijn aangevraagd. Een enkele gemeente heeft in 2019 de APV 'ondermijningsproof' gemaakt; d.w.z. dat artikelen zijn aangescherpt en/of toegevoegd, om ondermijning te voorkomen en/of om tegen (een vermoeden van) ondermijning te kunnen optreden. Alle basisteams pakken tenslotte signalen en onderzoeken op aangaande ondermijning. De lokale driehoeken worden daarbij in positie gebracht. Ook bij het RIEC zijn in 2019 signalen en casuïstiek aangedragen die vervolgens multidisciplinair of monodisciplinair en in lokale casustafels worden opgepakt.

Kinderporno

In 2019 zijn in Noord Nederland 94 interventies gedaan in kinderporno en kindersekstoerisme onderzoeken. Het speciaal daartoe ingerichte politieteam Team Bestrijding Kinderporno Kindersekstoerisme (TBKK) wist in 2019 49 slachtoffers te identificeren. Dit mag een forse prestatie worden genoemd afgezet tegen het landelijk totaal van 159 geïdentificeerde slachtoffers. Het aanbod van meldingen met een verdenking van kinderporno blijft structureel stijgen en is groter dan de politie aankant. In het aanbod worden dus keuzes gemaakt door de landelijke stuurgroep en de TBKK-teams binnen de eenheden.

Criminele Samenwerkingsverbanden

Het door het ministerie opgelegde aantal op te rollen criminele samenwerkingsverbanden (CSV's) werd in oktober van 2019 gehaald. In totaal zijn in 2019 84 onderzoeken naar deze samenwerkingsverbanden uitgevoerd, tegenover 68 in 2018 (zie ook bijlage 1). De politie in Noord-Nederland richt zich vooral op CSV's waar daadwerkelijk maatschappelijk effect valt te verwachten. Bijvoorbeeld de

aanpak van Outlaw Motorcycle Gangs (OMG's), financieel economische criminaliteit, grootschalige hennepcultuur, productie van synthetische drugs, milieucriminaliteit en mensenhandel c.q. uitbuiting.

In 2019 hebben enkele grootschalige onderzoeken plaatsgevonden waarbij criminelen zijn aangepakt die zich langere tijd onaantastbaar waanden. Hierbij is nauw samengewerkt met ketenpartners. Dat is ook het geval bij enkele branchegerichte acties op kapperszaken, growshops en garageboxen.

Intelligence

Zowel vanuit de politie als in de samenwerking tussen de RIEC-partners wordt fors geïnvesteerd in het verbeteren van de informatiepositie. De door de politie ontworpen misdaadkaart wordt doorontwikkeld naar een breed veiligheidsbeeld. Hiermee wordt steeds meer (dynamisch) op veiligheidsproblemen gestuurd in plaats van op casuïstiek, waardoor een effectievere overheidsaanpak wordt bewerkstelligd. Parallel aan deze ontwikkeling wordt binnen het RIEC-samenwerkingsverband sinds 2019 gewerkt aan het ontwikkelen van een dynamisch integraal ondermijningsbeeld. Binnen de Dienst Regionale Informatie Organisatie (DRIO) is de focus gelegd op negen specifieke thema's uit de Nationale Veiligheidsagenda. Op de vastgestelde veiligheidsthema's wordt informatiecoördinatie ingericht waardoor een beter informatiebeeld ontstaat en zodat betere, afgewogen keuzes kunnen worden gemaakt.

Outlaw motorcycle gangs (OMG's)

Noord-Nederland heeft een relatief hoge concentratie van OMG's met relatief veel leden (9 OMG's, 262 leden, 21 chapters). Dit vraagt een onverminderde voortzetting van de integrale overheidsaanpak van OMG's door (een combinatie van) strafrechtelijke, bestuurlijke en fiscale interventies. Naast enkele opsporingsonderzoeken naar OMG's, is in 2019 ingezet op de handhaving van het civiel verbod en het intensief blijven controleren van OMG's en leden, bijvoorbeeld bij clubfeesten.

Ook is in gezamenlijkheid gewerkt aan een Noordelijke ambitie in de aanpak van OMG's en zijn er stukken beschikbaar gesteld om te gebruiken rondom een verbod op zichtbare uitingen van verboden organisaties. Het initiatief is tijdens een bestuurlijke conferentie genomen en is vervolgens op het RBPO en in de driehoeken geagendeerd.

Afpakken

De politie heeft in 2019 voor ruim zeven miljoen euro (€7.397.407) aan crimineel vermogen afgepakt. Een mooi resultaat, ondanks dat het doel voor dat jaar hoger lag (€12.204.300). Het grootste deel van het bedrag werd behaald in enkele grote zaken en door inzet van het hennepteam. Om de kwaliteit en de organisatie rondom afpakken te verbeteren is een zogenaamd Afpakplein gerealiseerd. Het Afpakplein is een integraal platform, waar met een datagedreven aanpak structureel wordt samengewerkt om de hoeveelheid afgepakt vermogen te verhogen en de aanwezige kennis over afpakken te vergroten. De eerste resultaten daarvan worden in 2020 verwacht.

(Syntetische) Drugs

Nederland is een van de grootste producenten en exporteurs van synthetische drugs. De politie Noord-Nederland heeft de aanpak van drugs in 2019 geïntensiveerd door extra aandacht te besteden aan criminele organisaties binnen de cannabisketen. Verder zijn enkele XTC-labs opgerold en enkele afvaldumpingen opgeruimd. Om nog beter zicht te krijgen op het brede spectrum van aan drugs gerelateerde criminaliteit, waarbij ook aandacht is voor bijvoorbeeld cocaïnehandel, zijn plannen voor een eenheidsbreed drugsteam in voorbereiding. Deze keuze brengt met zich mee dat het hennepteam op 31 december 2019 haar activiteiten heeft beëindigd.

Hoofdstuk 2. Onderwerpen uit 2019 met extra aandacht

2.1 Alcohol- en drugsgebruik en sociale problematiek

De Veiligheidshuizen worden doorontwikkeld naar actiecentra Veiligheid & Zorg². Steeds meer worden de domeinen veiligheid en zorg dicht bij elkaar gebracht en aan elkaar verbonden, waardoor de samenwerking tussen deze domeinen verbetert. Bij het opstellen van veiligheidsbeleid worden diverse partners uit het veiligheid- en zorgdomein betrokken en worden met elkaar de prioriteiten bepaald en afspraken gemaakt. Hierdoor is het beleid een gezamenlijke verantwoordelijkheid geworden. Zo kunnen veiligheidsproblemen, die in veel gevallen een achtergrond hebben in alcohol- en drugsgebruik en bredere sociale problematiek, worden beteugeld.

Om de problematiek tegen te gaan, worden naast de gebruikelijke veiligheid- en zorgpartners ook woningbouwcorporaties en scholen betrokken in de samenwerking. De 'wijk-GGD-er' is een voorbeeld van een schakel tussen mensen met problemen en organisaties als onder meer de gemeente, politie, GGD en woningbouwcorporaties. Steeds meer personen die verward of overlastgevend gedrag vertonen komen in beeld; met en voor hen wordt in samenwerking met de betrokken instanties een aanpak opgesteld en uitgevoerd.

Een evaluatie van casuïstiek is nu onderdeel van de werkwijze, waardoor medewerkers hun ervaringen delen en zo de aanpak samen verbeteren. Steeds meer gemeenten hebben een integrale aanpak opgezet voor jeugdgroepen, waarvan de leden soms extreem gedrag vertonen (zie ook §1.1). Met deze integrale persoons- en systeemgerichte aanpak op maat wordt het overlastgevende gedrag beperkt. Procesregisseurs van het Veiligheidshuis hebben een belangrijke rol, zowel op zorgvlak als veiligheidsvlak.

In 2019 is gestart met de voorbereidingen en implementatie van de nieuwe Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvggz) waarbij de gemeenten, GGD, GGZ en andere instellingen zijn betrokken. In de bestuurlijke conferentie van maart 2019 heeft een rechter van de Rechtbank Noord-Nederland de betekenis van de komst van de wet nader toegelicht, vanuit de vraag waar de partners zich op moesten voorbereiden. Dit heeft geresulteerd in een vlotte start van de implementatie van de wet voor de inwerkingtredingsdatum van 1 januari 2020. De komende periode zal moeten worden ervaren of de gemaakte afspraken afdoende zijn en waar deze moeten worden bijgesteld.

2.2 Slachtoffer centraal

Ambitie

Onze inspanningen zijn gericht op het voorkomen dat inwoners slachtoffer worden van criminaliteit, maar als iemand toch slachtoffer wordt, hebben we hier veel aandacht voor. De ambitie voor 2019 is dat de belangen van slachtoffers centraal staan. Dit vraagt dat rechten en bejegening van slachtoffers in onze werkwijzen en ketenbenadering verankerd zijn. Dit betekent concreet dat de politie slachtoffers altijd doorverwijst naar Slachtofferhulp Nederland, dat de informatieverstrekking aan slachtoffers pro-actief is, dat slachtoffers altijd in de gelegenheid worden gesteld hun wensen in het strafproces kenbaar te maken en dat de focus nog meer komt te liggen op slachtofferzorg.

In 2019 is de ervaring van de gemeenten, dat de politie slachtoffers van misdrijven altijd doorverwijst naar slachtofferhulp. Daarnaast is er ook op andere manieren aandacht voor slachtoffers, namelijk

² Hiermee worden bedoeld: Actiecentrum Veiligheid en Zorg (Groningen), Zorg- en Veiligheidshuis (Drenthe), Veiligheidshuis (Fryslân)

door buurtbijeenkomsten te organiseren, gebiedsteams in te zetten, e.d. Ook brengen burgemeesters bezoeken aan slachtoffers, staan familierechercheurs of zorgcoördinatoren van de GGD slachtoffers (van mensenhandel) bij.

2.3 Persoonsgerichte aanpak

Ambitie:

Bijna de helft van het aantal ex-gedetineerden gaat binnen 2 jaar opnieuw in de fout. Deze recidive moeten we zien te doorbreken. Een persoonsgerichte aanpak (PGA) blijkt hierin effectief te zijn en leidt tot minder recidive, een betere resocialisatie en daling van criminaliteit en overlast. De PGA houdt in dat de veiligheidspartners samen zorgen voor maatwerk: op de persoon afgestemde straf en interventies, eventueel met dwang en drangmaatregelen. De PGA richt zich op een brede doelgroep, zoals veelplegers, plegers van high impact crimes, criminele of ernstig overlastgevendende jongeren en ex-gedetineerden.

De ambitie voor 2019 is door een persoonsgerichte sluitende aanpak recidive te voorkomen en zo een daling van criminaliteit en overlast te bereiken. De meerwaarde van de PGA zal vooral een integrale aanpak moeten zijn met een gecombineerde inzet van strafrecht, bestuursrecht, civiel recht, bestuurlijke sancties, maar ook zorg. Dit vraagt om een goede informatiedeling en de focus op hotspots en hotshots zodat gerichte persoonsgerichte maar ook groepsgerichte interventies mogelijk zijn. De vernieuwde aanpak jeugdgroepen is hiervan een voorbeeld.

De ambitie voor 2019 was om met een sluitende persoonsgerichte aanpak (PGA) recidive te voorkomen en zo een daling van criminaliteit en overlast te bereiken. De PGA wordt veelal ingezet na detentie. Veel gemeenten hebben 2019 gebruikt als voorbereidingsjaar, om in 2020 casussen te gaan draaien. Een van de gemeenten traint haar medewerkers bijvoorbeeld jaarlijks in het goed uitvoeren van deze PGA, om zo de kwaliteit ervan te waarborgen.

Hoofdstuk 3. Landelijke veiligheidsthema's & actuele ontwikkelingen

3.1 Cybercrime

Het opsporen van cybercrime is tijdrovend. Toch zijn in 2019 beduidend meer successen behaald dan in 2018: meer aangeleverde verdachten en meer kennis en ervaring. Het verslagjaar 2019 is duidelijk een jaar waarin cybercrime een belangrijk onderdeel vormt van de algemene politietaak. In 2019 werd het Centrale Cybercrimeteam versterkt en participeerde de politie in netwerken van publiek-private samenwerking in het kader van preventie en tegenhouden. Een voorbeeld daarvan is de door Slachtofferhulp Nederland (SHN) gelanceerde campagne 'Opgelicht op internet, niet jouw schuld, wel jouw probleem'. Een ander voorbeeld is EMMA, een internationale actie gericht op de aanpak van 'money mules' (geldezels) waarvan het OM Noord-Nederland de coördinatie in 2019 overnam. De politie en het OM werkten in 2019 overigens intensief samen om de cyber-expertise te vergroten door interne en externe opleidingen en instructies en vooral door het opdoen van ervaring. Zo zijn er bij het OM in 2019 een aantal "Cybercrime-Buddy-officieren" gestart, die als aanspreekpunt en adviseur zijn verdeeld over de districten. Ook de gemeenten zijn in de aanpak van cybercrime actief geweest. Een enkele gemeente organiseerde in 2019 'roadshows', bedoeld om ondernemers en burgers te informeren en meer cyberbewust te maken. Een aantal Friese gemeenten organiseerde samen een grote cyberoefening.

Figuur 4. Aangehouden verdachten cybercrime in Noord-Nederland in de periode 2017-2019, uitgesplitst naar organisatieonderdeel

Verdachten OM Cybercrime in Noord-Nederland				
	Aantal aangehouden verdachten			
	2017	2018	2019	doel
District Fryslân	7	2	16	8
District Groningen	5	4	20	9
District Drenthe	4	5	12	3
Dienst Regionale Recherche	14	12	13	3
Totaal eenheid Noord-Nederland	30	23	61	27

Bron: BOSZ, 2020

3.2 Terrorisme, extremisme en radicalisering

Dreiging terroristische aanslag

In de afgelopen jaren is de dreiging van terroristische aanslagen op Westerse doelen sterk toegenomen. Dit heeft in de preparatiefase grote gevolgen voor de capaciteit van politie-eenheden. Denk daarbij aan de inzet van CTER-infocellen, en extra aandacht bij bijvoorbeeld de voorbereiding van en handhaving tijdens (grootschalige) evenementen. De recente aanslagen in de ons omringende landen bevestigen de noodzaak om onverminderd alert te blijven vanuit het realisme dat dit een grote impact heeft/kan hebben, ook in Noord-Nederland.

Sinds 2016 is het aantal geregistreerde CTER-signalen gedaald van 629 naar 372 in 2019. Met name het aantal signalen van burgers daalde; het aantal afkomstig van politiemensen steeg daarentegen.

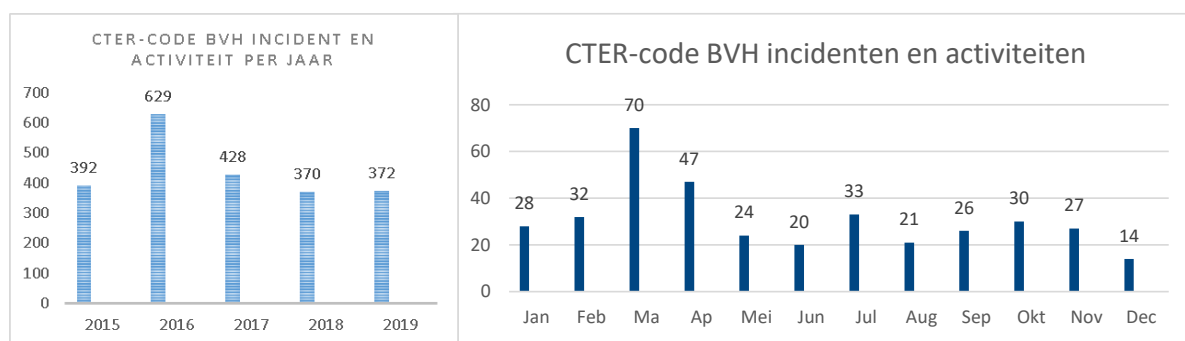
Opvallend is het verhoogde aantal meldingen in maart en april, dat te verklaren is door de aanslag in een tram in Utrecht (op 18 maart 2019).

In Noord-Nederland is in 2019 blijvende aandacht voor het onderwerp (contra)terrorisme, radicalisering en extremisme. Op RBPO-niveau functioneert de werkgroep radicalisering bestaande uit enkele vertegenwoordigers van de gemeenten, het OM en de politie. Deze zorgt voor een verbetering in het uitwisselen van kennis en een afstemming in de aanpak. Bij de politie worden trainingen gegeven en is de CTER-cursus voortgezet voor alle politiemedewerkers van de basispolitiezorg. In 2019 hebben ook vele gemeentelijke IVZ-ambtenaren en medewerkers van de AIVD en TOOI deelgenomen aan deze volledig op de Noord-Nederlandse situatie toegespitste cursus. Met deze cursus verhoogt de medewerker het bewustzijn, leert deze signalen herkennen en de juiste aanpak toe te passen. Daarnaast is een pilottraining Democratische rechtsorde en weerbaar bestuur geweest: één voor bestuurders en één voor ambtenaren. Ook deze voorzag in een behoefte.

Bij meerdere gemeenten is het onderwerp extremisme en radicalisering als portefeuille ondergebracht bij een IVZ-ambtenaar en functioneren er casustafels radicalisering. Verder zien we dat gemeenten het thema in toenemende mate verbreden naar het onderwerp polarisatie. Bij het organiseren van evenementen is nadrukkelijk nagedacht over mogelijke contraterrorisme maatregelen (zie §1.4). Een aantal gemeenten heeft in 2019 pilots gestart gericht op het vergroten van bewustwording en herkenning van radicalisering bij met name eerstelijns werkers in het onderwijs, de wijk en de zorg.

De Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) heeft het dreigingsniveau in Nederland in december 2019 teruggebracht van niveau 4 (de kans op een terroristische aanslag in Nederland is reëel) naar niveau 3 (een terroristische aanslag in Nederland is voorstelbaar) van de 5. Dit betekent dat de dreiging nu als 'aanzienlijk' wordt geduid (en niet meer substantieel).

Figuur 5. Aantal geregistreerde incidenten en activiteiten terrorisme, extremisme en radicalisering in Noord-Nederland in de periode 2015-2019 (links) en per maand in 2019 (rechts)

Bron: BVI, 2020

3.3 Personen met verward gedrag

Het aantal geregistreerde incidenten waarbij personen met verward gedrag zijn betrokken, is ook in 2019 toegenomen. De politie verwacht dat haar inzet ook de komende jaren onverminderd groot blijft. Steeds vaker komen mensen in beeld bij de politie en gemeenten, die in (enigszins) verward toestand verkeren door sociale, psychische, financiële of drugsproblemen etc. Deze mensen doen een beroep op de inzet van de politie, gemeenten en hulpverleners.

Vanuit het RBPO is dit thema onder bestuurlijk portefeuillehouderschap gebracht. De drie provincies stemmen de aanpak onderling af en vanuit de bestuurlijke portefeuille zijn knelpunten in Noord-Nederland, die om een landelijke oplossing vragen, aan de minister gemeld.

In Noord-Nederland zijn afgelopen jaar al vele afspraken in uitvoering gebracht: er zijn crisisbeoordelingslocaties/spoedpoli's in Assen, Groningen en Leeuwarden en passend vervoer (Psycholance in

Drenthe en Rapid Responder in Fryslân en de ontwikkelingen hiervoor in Groningen). De eerder genoemde Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (§2.1) zal hierin mogelijk verlichting brengen.

3.4 Windparken

Beeld

In Noord-Nederland zijn meerdere grote windparken in ontwikkeling en/of in uitbreiding:

- in Fryslân: het windpark Fryslân (in het IJsselmeer);
- in Groningen: de windparken Westereems (in de gemeente Eemshaven), Delfzijl-Zuid/Geefsweer (in de gemeenten Delfzijl en Oldambt) en N33 (in de gemeenten Veendam, Midden-Groningen en Oldambt) en
- in Drenthe: het windparken De Drentse Monden en Oostermoer (in de gemeenten Aa en Hunze en Borger-Odoorn), Pottendijk (in de gemeente Emmen)

De parken Delfzijl-Zuid/Geefsweer, N33 en De Drentse Monden en Oostermoer kennen – door hun aansluitende karakter of de relatief beperkte geografische afstand tussen de parken – een grote mate van samenhang. Bij de twee laatstgenoemde parken bestaan grote tegenstellingen tussen initiatiefnemers en tegenstanders, waarbij sommigen buitenwettelijke actiemiddelen niet schuwen. De gespannen verhoudingen en actiemiddelen vormen zo een reële bedreiging voor de openbare orde en de rechtsorde.

De start van de daadwerkelijke aanleg van de parken in 2019, de gespannen verhoudingen én het uitgeput zijn van verdere juridische mogelijkheden om de komst tegen te houden, resulteerden dit jaar in incidenten, zoals dreigbrieven, kwetsende pamfletten en asbestdumpingen.

Activiteiten

De genoemde incidenten brachten ook in 2019 werkzaamheden voor de ketenpartners met zich mee, zowel zelfstandig als in samenwerking met elkaar, zoals:

- de in 2018 opgestarte bijzondere provinciegrensoverschrijdende driehoek is frequent bijeengekomen. In deze driehoek stemmen de burgemeesters van Veendam, Midden-Groningen, Stadskanaal, Aa en Hunze en Borger-Odoorn hun handelen af met elkaar, de officier van justitie en de politie;
- voor het windpark De Drentse Monden en Oostermoer is een operationeel veiligheidsoverleg actief waarin veiligheidsambtenaren van de betrokken gemeenten, de politie, brandweer, bouwers en Enexis de veiligheidsaspecten van transport en bouw afstemmen. Ook voor het windpark N33 fungeert zo'n zelfde overleg;
- met het inzetten op informatie-, voortgangs-, hoor- en adviesraadbijeenkomsten door de gemeenten binnen het windpark De Drentse Monden en Oostermoer wordt geïnvesteerd op het in gesprek blijven tussen bevolkingsgroepen, organisaties en overheid om voedingsbodem voor incidenten weg te nemen.

In 2018 is voorzien dat de tegenstand tegen de aanleg van de windparken een substantieel beslag legt op de beschikbare politiecapaciteit. Deze vrees is afgelopen jaar realiteit geworden. De onderzoeken naar de verdachten achter de eerder genoemde misdrijven hebben in 2019 geleid tot de aanhouding van drie verdachten.

3.5 Aardbevingsproblematiek

De gaswinning uit het Groningenveld wordt in de komende jaren versneld afgebouwd, maar de aardbevingen leiden bij de bewoners van het gaswinningsgebied nog altijd tot stress, zorgen, het gevoel van onveiligheid en schade aan huizen, gebouwen en infrastructuur. Veel inwoners hebben schade aan hun huis en een groot aantal woningen moet ofwel worden versterkt, dan wel worden gesloopt en herbouwd.

De uitvoering van de versterking komt langzaam op gang, maar veel inwoners voelen zich thuis niet veilig. Veel bewoners in het aardbevingsgebied hebben stress-gerelateerde gezondheidsklachten, wat een grote invloed heeft op hun gevoel van veiligheid. Zolang de kans op een aardbeving bestaat met mogelijk grote gevolgen voor inwoners en hun leefomgeving, is het belangrijk om samen met hulpdiensten en inwoners voorbereid te zijn op het risico van een zware aardbeving. Ook in 2019 is hiervoor aandacht geweest, waarbij ook burgers betrokken zijn bij het oefenen op mogelijk te verwachten scenario's.

3.6 Actuele ontwikkelingen

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid heeft het gezag over de politie voor de migratietaken. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het houden van toezicht op de naleving van de Vreemdelingenwet, het uitvoeren van identiteitsonderzoeken en het bestrijden van criminele activiteiten zoals mensenhandel. Het gezag bij de strafrechtelijke aanpak van criminele activiteiten ligt bij het OM. De uitvoering van de politieke migratietaken is belegd bij de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM) van de politie. Ten behoeve van migratietaken werkt de politie nauw samen met nationale partners en lokale partners om ook te faciliteren bij lokale veiligheidsvraagstukken. Uitvoering van landelijk en/of Europees beleid kan lokaal voor de nodige overlast en onrust zorgen, zo bleek uit o.a. § 3.4 en 3.5. De overlast veroorzaakt door zogenaamde 'veilige landers' is hier ook een duidelijk voorbeeld van. In de eenheid Noord-Nederland is het aanmeldcentrum Ter Apel gevestigd. Ter Apel wordt gezien als 'asielhoofdstad van Nederland' met een opvangcapaciteit van maximaal 2.000 personen. Dit brengt ook risico's en overlast met zich mee. Te denken valt aan de overlast veroorzaakt door 'veilige landers'.

Bijlage 1. Cijfers politie

Cijfers politie

Algemeen	Jaar 2019	Jaar 2018	Jaar 2017	Jaar 2016	Jaar 2015	Jaar 2014	Jaar 2013
Aantal misdrijven geregistreerd door de politie	63.297	60.959	62.149	71.941	75.904	77.687	83.847
Aantal afgehandelde verdachten door de politie	19.936	18.822	19.091	19.538	21.963	25.816	24.452

Jeugd en veiligheid	Doel	Jaar 2019	Jaar 2018	Jaar 2017	Jaar 2016	Jaar 2015	Jaar 2014	Jaar 2013
Alle criminele jeugdgroepen aangepakt	100%	0	0	0	0	0	1	0
Aantal meldingen overlast jeugd	afname t.o.v. voorgaande jaren	9.084	8.357	9.481	9.322	8.577	9.735	8.016
De kalsbeeknorm, doorlooptijden jeugd < 30 dagen	80%	66%	65%	66%	69%	75%	71%	67%

Geweld en woninginbraken	Doel	Jaar 2019	Jaar 2018	Jaar 2017	Jaar 2016	Jaar 2015	Jaar 2014	Jaar 2013
Aantal geweldmisdrijven	≤ jaar 2014	6.691	6.794	7.018	7.382	7.820	8.631	9.121
Ophelderingspercentage geweld	-	61%	64%	65%	64%	72%	74%	78%
Huiselijk geweld	-	2.144	2.201	2.388	2.411	2.641	2.922	2.622
Aantal HIC misdrijven, verdeeld:								
- aantal woninginbraken	≤ jaar 2014	3.470	3.663	3.666	4.435	4.613	5.437	6.683
- aantal straatroven	≤ 170	113	87	99	108	136	147	174
- aantal overvallen	≤ 95	64	55	44	49	69	57	100
Ophelderingspercentage HIC misdrijven, verdeeld:								
- woninginbraken	12,5%	13,2%	14,4%	12,6%	14,2%	14,6%	14,7%	12%
- straatroven	35%	41%	51%	44,4%	39,6%	39,2%	44,2%	48%
- overvallen	50%	53%	69%	65,9%	74,0%	57,6%	78,9%	49%
Veilige publieke taak, incidenten	≤ jaar 2014	504	515	470	534	272	134	75
Geweld tegen politieambtenaren, incidenten	≤ jaar 2014	511	509	561	531	311	387	517

Georganiseerde criminaliteit	Doel	Jaar 2019	Jaar 2018	Jaar 2017	Jaar 2016	Jaar 2015	Jaar 2014	Jaar 2013
Afgepakt financieel vermogen (bron OM)	€ 12,2 mln	€ 7,4 mln	€ 13,8 mln	€ 15,1 mln	€ 7,6 mln	€ 14,1 mln	€ 11,3 mln	€ 15,5 mln
Incasso (bron OM)	€ 5,2 mln	€ 1,7 mln	€ 2,0 mln	€ 1,4 mln	€ 1,6 mln	€ 1,7 mln	€ 1,33 mln	nb
Hennep plantages geruimd	-	313	436	397	489	486	602	675
(Lopende) onderzoeken Criminele Samenwerkings Verbanden (bron: Monitor VA Politie+OM)	80	84	68	74	79	79	44	42

Overige onderwerpen	Doel	Jaar 2019	Jaar 2018	Jaar 2017	Jaar 2016	Jaar 2015	Jaar 2014	Jaar 2013
Verbetering intake & afhandeling:								
- Reactietijd prio 1	85% < 15 min	81%	82%	82%	80%	77%	80%	78%
- Reactietijd prio 2	90% < 30 min	83%	83%	82%	niet bekend	niet bekend	74%	72%
- Reactietijd landelijke telefoonnummer politie 0900-8844	80% < 20 sec	79%	76%	70%	68%	85%	86%	87%
- % terugmeldingen < 14 dgn aan aangevers van aangiften woninginbraak	95%	93%	92%	93%	91%	93%	96%	100%
- % terugmeldingen < 14 dgn aan aangevers van aangiften straatroof	95%	94%	93%	97%	89%	97%	96%	nvt
- % terugmeldingen < 14 dgn aan aangevers van aangiften overvallen	95%	88%	92%	92%	95%	95%	92%	nvt
- % terugmeldingen < 14 dgn aan aangevers van aangiften geweld	90%	93%	92%	93%	91%	91%	nvt	nvt